

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
 “СВ.КЛ.ОХРИДСКИ”
 СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

България, София 1113
 Бул."Цариградско шосе"125,
 бул. 3
 Тел.: (+359 2) 873 83 10
 Факс: (+359 2) 873 99 41
 E-mail: info@feb.uni-sofia.bg

SOFIA UNIVERSITY
 " ST. KLIMENT OHRIDSKI "
 FACULTY OF ECONOMICS AND
 BUSINESS ADMINISTRATION
 Bulgaria, Sofia 1113
 125 Tzarigradsko chaussee blvd.,
 bl. 3
 Tel.: (+359 2) 873 83 10
 Fax: (+359 2) 873 99 41
 E-mail: info@feb.uni-sofia.bg

Наименование на учебната дисциплина	
Икономика на труда	
Титуляри на курса: гл.ас. д-р Владимир Радев Пеовски	
Характер на дисциплината Задължителна	Образователно-квалификационна степен бакалавър
Година - IV	Семестър - VII
Кредити – 3 + 2	Часове: Аудиторна натовареност - 45 Извънаудиторна натовареност - 15
Характер на обучението Редовна форма	Език на обучението Български

Съдържание на дисциплината (анотация)

Буквално всички сме засегнати от процесите, протичащи на пазара на труда, и това обуславя интереса ни към тях. Основните проблеми, които съпътстват координацията на решенията на търсещите и предлагащите труд се съдържат, разбира се, във всеки учебник по микро- и макроикономика. Те обаче могат да дадат само частична представа за основните проблеми, с които се занимава икономиката на труда. За един по-изчерпателен и задълбочен анализ на труда и трудовите отношения е необходимо запознаване с тяхната многоаспектност, с взаимодействията на трудовия пазар със семейството, образованието, синдикатите и политическите институции.

Цели на курса

- Да представи трудовата проблематика по начин, който позволява да се установи връзката между теоретични постановки, емпирични факти и аргументирани препоръки за индивидуални, колективни и политически решения относно заетостта, инвестициите в човешки капитал, производителността и доходите.

Преминавайки курса студентите трябва да знаят:

- възможностите и ограниченията на теоретичния (неокласически) модел на функциониране на трудовия пазар
- най-важните изводи от съвременните икономически изследвания на взаимодействията между пазара на труда и непазарни институции като семейството, образованието, профсъюзите и държавата.

Преминавайки курса студентите трябва да могат:

- да откриват връзката между теоретичните аргументи и емпиричните аспекти на трудовата проблематика
- да трансформират знанията си за трудовия пазар в рационални решения при участието си на него.

Връзка с други дисциплини от учебния план

Микроикономика, макроикономика (I курс)

Икономическият начин на мислене: нетрадиционни приложения (II курс)

Методи на преподаване

Лекции, използване на системата за електронно обучение, интерактивни методи, консултации при подготовка на курсов проект

Извънаудиторна натовареност на студентите

Работа с препоръчаните текстове, включително с материалите, предоставените чрез системата за електронно обучение. Подготовка за тестове и на курсов проект.

Форма на контрол и методи на оценяване

Тестове (един предварителен и един изпитен). Курсов проект. При оформянето на крайната оценка относителната тежест на редовното посещение на лекции и резултата от предварителния тест е 30%, а тази на изпитния тест/ курсовия проект – 70%.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА:**А. Лекции:**

№	Тема:	Бр.ч.:
1.	Икономическа активност, производствени фактори и доходи Форми на икономическа активност и взаимовръзки между тях. Три основни групи фактори на производство. Взаимовръзка между производствените фактори и доходите.	3
2.	Трудът и трудовият пазар Демографски аспекти на труда. Икономически аспекти на труда. Правни и обществени условия на труда. Състав и потоци на пазара на труда.	3
3.	Основни принципи на анализ на цените на производствените фактори Търсене на производствени фактори. Предлагане на производствени фактори. Определяне на цената на факторите. Ограничение на предлагането и икономическа рента.	3
4.	Функциониране на пазара на труда в съвременната икономика Възнаграждение на труда и теория за експлоатация на производствените фактори. Роля на заплатите. Предлагане на труд. Търсене на труд: пределна производителност на труда, комбинации на труд и капитал.	6

	Еластичност на търсенето на труд и факторите, които я определят. Определяне на средната реална работна заплата. Минималната работна заплата.	
5.	Образованието и пазарът на труда Теория за човешкия капитал и алтернативни хипотези. Частни инвестиции в човешки капитал: анализ „приходи – разходи“. Фирмени инвестиции в общ и специален човешки капитал. Държавни инвестиции в човешки капитал: външни ефекти. Как образованието определя доходите от труд в България?	6
6.	Семейството и пазарът на труда Семейна функция на полезността. Традиционно полово разделение на труда и неговите перспективи. Различни резултати от участието на мъжете и жените на пазара на труда. Икономически детерминанти на раждаемостта.	6
7.	Работната заплата и пазарът на труда Същност, разновидности и функции на заплата. Теории за заплатите. Съвременна структура на пазара на труда: синдикати и намеси на държавата. Механизъм за фиксиране на нормата на заплащане. Диференциация на заплатите. Приспособяване на заплатите към конюнктурата. Причини за твърдостта на заплатите. Безработица, твърдост и гъвкавост на заплатите.	6
8.	Персонално разпределение на доходите Функционално и персонално разпределение на доходите. Разпределение на доходите по размер и социално-икономическо разпределение на доходите. Икономическа мобилност. Икономическа дискриминация. Разпределение на доходите и справедливост. Преразпределение на доходите: политики и резултати. Нарастване на неравенството през последните години.	6
9.	Безработицата Безработица – определение и измерители. Причини за безработицата. Форми на безработица. Естествено ниво на безработица. Политики за повишаване на заетостта. Растеж, безработица и инфлация в перспектива.	6
	Общо	45

Основна литература:

- Шопов, Д., Л. Стефанов, М. Паунов, *Икономика на труда*, Тракия-М, С., 2002.
Волфганг, Франц, *Пазарът на труда*, София, 1996.
Бар, Р.он, Тьолон, Фр. *Политическа икономия, том I и II*, Кама, С., 2002.
Лисев, С. и колектив, *Микроикономика*, ГорексПрес, С. 2003.
Лисев, С. и колектив, *Макроикономика*, ГорексПрес, С. 2004.
Зарева, И. *Човешкият капитал в България*, АИ „Проф. Марин Дринов“, С., 2010.
Казаков, А. *Човешкият капитал*, УИ „Стопанство“. С., 2001

Ганева, Р., Панайотова, Н. *Човешки капитал, водещ човешки капитал и доходи от труд*. АИАП, С., 2009.

Пеовски, В. *Алтернативни на теорията за човешкия капитал хипотези*. – сп. Алтернативи, 2000, N 1-3

Пеовски, В. *Образованието като инвестиране в човешки капитал: теоретични постановки и резултати от емпирични изследвания*. В сб. „Образование и пазар”. Национален институт по образованието. С. 2000

Допълнителна литература:

Белева, И., Цанов, В, Тишева, Г., *Гъвкавост и сигурност на пазара на труда в България*, Международна организация по труда, 2004.

Белева, И., *Европейската стратегия за заетост и българският трудов пазар (средносрочни и дългосрочни хоризонти)*, сп. Икономическа мисъл, 2/2005.

Стоянова, К. *Безработицата и платената заетост – основни детерминанти на приноса на жената в семейния бюджет*, сп. Икономическа мисъл, 4/2008

Цанов, В., П. Луканова, *Безработицата в България - макроикономически взаимодействия и възможности за редуциране*, Колбис, С., 2002.

Kaufman, V. E., J. L. Hotchkiss, *The Economics of Labor Markets*, Thomson/ South-Western, 2006.

Neilson, W., *Personnel Economics*, Pearson: Prentice Hall, 2008.

Borjas, G., *Labor Economics*, McGraw – Hill, 2009.

Granovetter, M., *“The Impact of Social Structure on Economic Outcomes”*, Journal of Economic Perspectives, 19, 33–50, 2005.

Furubotn, E. G. / Richter, R., *Institutions and Economic Theory: The Contribution of the New Institutional Economics*, 2nd revised and extended edition, Ann Arbor, MI: University of Michigan Press, 2005.

Съставили програмата: Владимир Пеовски

Дата: 18.05.2012